

v e r e n i g i n g
O R D E D E R V E R D R A A G Z A M E N
Kon. goedgekeurd d.d. 22 februari 1958 nr. 58 - gevestigd te 's-Gravenhage

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Den Haag

Uitsl. voor verslagen en abbon.: DOVENETELWEG 57^a 2555 TD 's-Gravenhage t.684541
Secretariaat: TALINGLAAN 21 2566 VN 's-Gravenhage t.634101

W E E K B L A D

24e jaargang nr.25

nadruk verboden

15 februari 1980

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

U kent het allemaal: wij zijn niet alwetend, zijn niet onfeilbaar, dus denkt a.u.b. zelf na. Vanavond moet het een actueel onderwerp zijn. En daar beginnen voor mij de moeilijkheden.

Want waar lopen de harten van over? Uw gehele land is vol van een nationaal chauvinisme, want twee dames hebben net enkele honderdsten van seconden harder geschaatst dan anderen. Ik kan begrijpen, dat men opgaat in dergelijke bewonderenswaardige prestaties, maar wanneer men dit het belangrijkste van de dag vindt, vergeet men toch wel het een en ander. Daarom wil ik liever met u spreken over

R E N O V A T I E

= = = = =

Want men zou niet geheel ten onrechte kunnen zeggen, dat een groot deel van het menselijke in uw beschaving wegens renovatie gesloten is. Overal ziet men problemen en spelen zich vernieuwingen af, maar niemand heeft kennelijk geheel in de gaten wat er gaande is en wat de beste oplossing is.

O, er zijn natuurlijk vele mensen, die over alle problemen nadenken, maar een oplossing is nog steeds ver te zoeken. Neem als voorbeeld eens het probleem van de verhouding tussen de derde-wereld landen en het z.g. rijke westen.

In feite is dat rijke westen niet zo rijk meer, daar de bronnen waaruit het zijn rijkdom heeft verkregen steeds meer onafhankelijk zijn geworden. Ook de welvaart van de westelijke wereld wordt voortdurend aangetast en vaak mede door het feit, dat anderen tegenwoordig meer willen hebben dan men hen zou willen geven en zelfs meer, dan hen in feite toekomt.

Wanneer je een samenwerking wilt bereiken tussen de z.g. derde wereld landen en de anderen, tussen de landen die z.g. in ontwikkeling zijn en de gevestigde "beschaving", zul je de zaken anders aan moeten pakken dan men tot nu toe doet.

Ik meen dat een ieder, die ook maar enig verstand bezit wel kan beseffen dat de methoden, die men nu gebruikt, geheel verkeerd zijn. O, ik beseff wel dat het voor vertegenwoordigers van het westen erg aangenaam is, wanneer zij door de leidende staatslieden plechtstatig worden ontvangen

wanneer zij eens een dergelijk landje bezoeken. Je kunt heerlijk te pronk staan en er nadien nog een fles en eventueel iets anders achteraan gooien op kosten van je gastheren.

Maar men verwacht van je, dat men dan ook weer millioenen ontwikkelingshulp zal ontvangen, dus geef je hen weer op kosten van het eigen volk een fooi, gaat naar huis toe. En er verandert in feite bijna niets.

O zeker, er verandert natuurlijk wel iets: een paar mensen in dit arme land worden rijker. En de rijkdom die zij verworven hebben wordt hen dan vaak na enige tijd weer afgenomen door andere mensen, die al lang rijker waren en hun zetel in de westelijke wereld hebben.

Een dergelijke benadering betekent geen werkelijke oplossing. Dat is nu naar ik meen al langere tijd duidelijk kenbaar. Ook al strookt dat niet met de mooie idealen, die je verkondigt. Er zijn heel wat mensen die steeds maar weer spreken over de noodzaak alles gelijkelijk te delen.

Erg mooi. Maar wat moet een eskimo met een ijskast en wat heeft iemand in het tropische oerwoud aan een elektrische radiator of een bontjas? Het is wel duidelijk, dat de mensen qua aard verschillen, dat hun leefwijze sterk pleegt te verschillen.

Wat men zou moeten doen is dan ook eerder een ieder een kans geven om binnen zijn eigen wijze van leven en denken en binnen zijn eigen ontwikkelingen zoveel verder te komen, dat hij iets gelukkiger is.

Maar gelukkiger zijn ligt lang niet altijd binnen het kader van de mogelijkheden, die U toevallig nastreeft, zoals b.v. ouderdomszorg.

Ik heb het gevoel dat de oude mensen in de primitieve landen die daar deel zijn van de familie en als ouderen werkelijk aanzien genieten hun wijze van leven niet graag op zouden geven voor zelfs de beste plaats in het mooiste en meest humanistische centrum voor ouden van dagen in Nederland.

Maar ja, de mensen zijn kennelijk ook in die derde wereld maar al te vaak in hun bestrevingen toegespitstop het verwerven van dingen, die zij niet werkelijk nodig hebben.

Neem de surinamers, die stellen dat zij naar nederland komen uit economische nood. Dat is helemaal niet waar. Zeker, zij hadden het materieel in hun eigen land niet zo goed als zij het bij u krijgen. Maar zij hadden andere dingen die veel waard zijn voor een mens en die zij hier bij u, zij het node, moeten missen.

Hier hebben zij mogelijk goed werk of, wanneer zij geen werk hebben is er een instantie die hen het levensonderhoud en nog iets meer ook betaalt. Maar waar is de vrijheid, de vrolijkheid, de menselijkheid in het bijna-hartstochtelijke leven gebleven, waaraan zij gewend waren?

Dat is gewoonweg weg. Dat hebben zij weg gegooid om nu in een flatje te zitten in de Bijlmermeer of een huisje elders te kunnen kopen, bij voorkeur in de schilderswijk of een dergelijke omgeving en voortaan het grootste deel van het jaar te lopen blauwbekken, terwijl zij steeds weer samekomen om herinneringen op te halen over al het goede en aangename "thuis".

En om vooral dat inkomen niet te verliezen blijven zij, in het diepst van hun wezen tegen wil en dank, toch in het "kikkerland". U kunt zeggen, dat die mensen een andere wijze van leven en denken hier hebben geleerd zodat zij alleen terug zouden kunnen gaan, wanneer zij al wat hen hier toevallt ook thuis zouden kunnen vinden.

Uw oordeel tegenover het mijne. Maar wanneer ik kijk naar de prijs die zijn voor al die stoffelijke mogelijkheden hebben moeten betalen, zo komt mij die toch wel erg hoog voor. Die prijs kan hun levensgeluk zijn. Die prijs kan hun vrijheid van leven en bewegen betekenen. Die prijs kan zelfs het eigen gevoel van volwaardig menszijn aantasten.

Wanneer je deze dingen mede inrekent, liggen de zaken voor hen toch wel iets anders dan men gemeenlijk denkt en hebben zij het niet werkelijk

zo goed hier " op uw kosten".

Iemand, die materieel arm is, kan heus gelukkig zijn. Iemand, die 16 uren per dag moet werken maar zijn werk dan ook zelf in kan delen en het in feite langzaam kan doen, kan veel gelukkiger zijn in zijn werk dan iemand, die in een fabriek acht of minder uren continue en voortdurend gekoncentreerd een tippeltje op een nippeltje staat te solderen.

Zeker, dat komt wat vreemd over. Want wij leven nu eenmaal in een productie-maatschappij, er moet omzet zijn, wij moeten er voor zorgen dat de konsument ook alle producten kan kopen.

Waarom eigenlijk? Moet en kan men niet beter streven naar meer mogelijkheden voor de mens om gelukkig te zijn? Maar over dit laatste denkt men liever niet na. Juist daarom is een renovatie in deze dagen werkelijk dringend nodig.

Wat er gebeurt in alle derdewereld landen behoef ik u niet eens te vertellen. Overal komen extremisten aan het bewind. De een legt zijn zo socialistisch of maoïstisch regime op aan de anderen, die daar niet werkelijk raad mee weten en weer anderen proberen een ieder tot goede christenen te maken en zelf rijk te worden terwijl men zich afilieert met instanties van een Cia.

Zeker, de mensen in die landen moet zelf een weg zoeken, zo kan het ook niet langer. Maar dan zullen zij een eigen weg moeten vinden. Want de weg, die zij kunnen gaan is nu eenmaal een andere dan die welke in landen als Duitsland, Engeland, Frankrijk of uw land gevolg kan worden.

Deze mensen moeten een weg naar de toekomst vinden, die past bij hun voorgaande ontwikkelingen, hun eigenschappen en de kwaliteiten van hun land. n vooral ook bij hun mentaliteit.

Er zijn nu eenmaal volkeren, die gewend zijn, een gezag boven zich te weten en zich daaraan maar al te gaarne onderwerpen. Zoals er volkeren zijn, waarin de groepssamenhang belangrijker is dan al het andere.

Westerlingen, die de resultaten zien van hun ingrijpen in dergelijke gebieden zitten er vaak maar gek naar te kijken, terwijl zij mompelen dat zij toch zoveel in dat land hebben geïnvesteerd en dat de economie daar toch zoveel vooruit is gegaan ...

En, zo mompelen zij dan, nu beginnen die negers - negers of wilden, want mensen die op hun eigen wijze verder proberen te gaan zijn opeens geen broeders meer - opeens een stamoorlog die slecht is voor de mensen en de zaken.

Het komt niet in hen op, dat die mensen juist de samenhang met de stam en het denken en de gebruiken van de eigen stam nog hard nodig hebben en toch hebben die mensen die verbondenheid en zelfs de strijd, om eigen groep superieur te maken t.a.v. andere stammen voor zich veel harder nodig dan een nieuwe houtzagerij of de mogelijkheid nog meer hand-gesneden houten beeldjes in het westen te verkopen. Zoals hun stamwaardigheid voor hen belangrijker is dan die volgens het westen toch voor hen zo goede en heerlijke exploitatie van hun bodemschatten.

Je zoudt die mensen de kans moeten geven, op hun eigen wijze naar een nieuwe maatschappelijke samenhang toe te groeien. Maar dat betekent dat je een ieder zijn eigen peultjes nu maar eens moet laten doppen.

Zeker, het is vanuit een westelijk standpunt erg vervelend, wanneer er ergens een diktatuur ontstaat en daarbij veel slachtoffers vallen. Maar kijk dan eens naar die landen waar dit gebeurt en besef, hoeveel voordelen zij bezitten. Zij hebben geen net van snelwegen, geen verkeersongevallen in grote omvang, geen leger van verkeersslachtoffers. En wanneer je de kosten voor de gemeenschap dan eens tegen elkander afweegt komen zij er ondanks alle wreedheden in vele gevallen niet eens zo heel slecht vanaf.

Dan roept men uit, dat elders de mensen toch maar uit wanhoop aan

het gijzelen is geslagen. Maar lieve mensen, gijzelen is een modezaak geworden. Gijzelen is een vertoon van macht, waarmee de zoekers naar macht hun eigen onmacht hopen te bemantelen. Maar een dergelijke daad maakt gelijktijdig duidelijk, dat je buiten je wapens en de wanhoop maar heel weinig hebt om je op te beroepen, wanneer je probeert je wil door te zetten. Voormij zijn dergelijke acties een bewijs van onmacht, niet van macht.

Wanneer je dit alles gaat begrijpen, zul je ook beseffen, dat de relatie tussen de volkeren een andere dient te worden. Zoals het nu gaat blijft het natuurljk, zolang de wereld in hokjes en vakjes verdeeld is.

Bij b.v. een renovatie van Europa die ik alle staatslieden al langzaam en voorzichtig paars aanlopen zodra zij tot het besef komen, dat men beter alle parlementen, ook het europeesche, zou kunnen afschaffen. Er is geen behoefte aan mensen, die een schijn van eenheid in verdeeldheid in stand proberen te houden.

Er is behoefte aan iets of iemand - of het een volk is of een enkele mens maakt weinig verschil - die eindelijk de volkeren vrije toegang kan verschaffen tot elkanders gebied en deel kan doen hebben aan elkanders manier van leven.

Wanneer je dit stelt, mompelt men dat het mooi klinkt, maar dat het eenvoudig niet kan, dat men aan eigen aard en belangen dient te denken. Maar hoe lang is het geleden, dat nederlanders voor het eerst en masse tripjes naar frankrijk begonnen te maken? En kijk nu eens, hoeveel wijn zij vandaag de dag ook thuis consumeren.

Zeker, dat juicht men toe, want dat is goed voor de productie en voor de handel. Maar beseft men, dit hier mede sprake is van enige uitwisseling van 'kultuurwaarden? Dat dit een begin kan worden van een toenemende wederkerige waardering en beter begrip voor elkanders wijze van leven en denken?

Dan is een Europa zonder grenzen werkelijk meer en meer nodig. Begrip kun je nu eenmaal niet in de hand werken met douaniers, heffingen en regelingen en het met alle macht in standhouden van afwijkende regels toelagen en wat dies meer zij.

En neem eens de standen. Wanneer de boeren roepen dat zij toch in deze dagen wel degelijk recht hebben op een inkomen en leefwijze, die met die van andere burgers te vergelijken is, zo geef ik hen groot gelijk.

Maar wanneer zij dan verder gaan en stellen, dat hun bedrijf dan ook onder alle omstandigheden dat inkomen op zal moeten kunnen brengen dan vraag ik mij af, waarom. Ik zou hen willen vragen, waarom zij menen recht te hebben op steun van de gemeenschap in een vorm, waarin anderen die zeker niet nodig blijken te hebben.

Mijn vraag luidt: waarom moeten anderen de kosten dragen voor een voortgaan op een wijze, die voor niemand werkelijke voordelen met zich brengt? Wanneer jullie bedrijfjes niet rendabel zijn moet je het anders aan pakken en desnoods werk zoeken in een fabriek of elders.

Je kunt het erg jammer vinden je bedrijf op te moeten geven, zeker. Maar wanneer dit bedrijf voor jullie dan werkelijk zo belangrijk is en het je niet in de eerste plaats gaat om de verdiensten, dan moet je zelf een manier zoeken te vinden, waardoor je je bedrijf kunt behouden. Dus wanneer je het werkelijk zo belangrijk vindt op het land te kunnen werken in een eigen bedrijf, moet je maar wat minder verdienen, wat minder investeren. Dan kun je heus wel in leven blijven en bovendien zul je minder geplaagd worden door eisen van buitenaf, zodat je uiteindelijk wel iets armer, maar ook heel wat gelukkiger kunt leven.

Wanneer je dergelijke dingen vertelt, stelt, dat een mens moet leren afgaan op zijn eigen mogelijkheden en vindingrijkheid, dan zegt een ieder

dat dit ouderwetsen onzin is. Men moet juist komen tot meer gelijkheid van inkomen, overgaan tot aftopping van de hogere inkomens.

Een eigenaardige opvatting. Wanneer een bos je het verdergaan en het uitzicht belemmert begin je dus eenvoudig met de hoogste toppen weg te snoeien? Maar dan kijk je nog tegen de zelfde rommel aan en kun je heus niet gemakkelijker verder gaan.

Het "wegwerken" van de verschillen tussen rijk en arm is onzin. Rijk en arm blijven heus bestaan en wanneer je vandaag alles gelijkelijk onder de mensen verdeelt zijn er morgen al weer enkelen, die veel meer hebben dan de anderen.

Dat kun je niet oplossen met wetjes en eisen. Een dergelijk doel kun je alleen bereiken, wanneer degene die arm is, bewust genoeg is en zijn eigen mogelijkheden goed genoeg beseft om niet meer door rijken gekocht te willen worden voor het opknappen van de minder aangename werkjes tegen een kleine prijs.

Besef, inzicht, dat heb je nodig, om iets dergelijk waar te maken. Dan heb je niet genoeg aan een opvoeding, waarbij een ieder op de duur en langzaam maar zeker een academische graad verwerft. Trouwens, reeds nu rijst de vraag, wat je met al die academici moet doen. Nederland schijnt steeds meer in de richting te gaan van een land, dat een geheel academisch gevormde academie van onvermogen wordt.

Veel kennis e.d. heb je maar in beperkte mate nodig. Maar wat wel algemeen belangrijk en noodzakelijk is, is een toenemende zelfstandigheid bij de mensen. De mensen moet zelf leren denken, na kunnen denken, moeten leren vragen te stellen. En wanneer het nodig is moeten zij ook zelf - en niet alleen in massa's - voor zichzelf op te komen.

Maar het betekent zeker niet, dat de mensen in de toekomst alles, wat zij zelf niet hebben nu maar gratis van anderen mogen eisen. Ojee. Nu kom ik natuurlijk in moeilijkheden. Want de wereld is immers zo goed?

Wanneer er ergens weer eens iemand is, die in moeilijkheden komt, zal er wel weer een kollekte worden gehouden. Vandaag voor de arme honderende kindertjes in Ceylon of de vietnamese vluchtelingen, morgen voor arme negers in Afrika en overmorgen voor het aanleggen van een treintje in het heilige landstichtingke.

O, men zal er voor zorgen, dat alles in orde komt. Wanneer een ieder nu maar zijn steentje bijdraagt ... Maar, lieve mensen, wanneer je steeds maar steentjes blijft aandragen bouw je muren en op de duur gooi je elkaar nog dood met de stenen, die je niet meer kwijt kunt.

Nu weet ik wel, dat stenen vroeger een gekende straf was, die b.v. bij de joden voor overspel werd gegeven. Maar wanneer u in uw dagen daaraan zoudt willen beginnen, hebt u geen stenen genoeg en zou het bovendien wel een heel bloederige situatie worden.

Men doet, of geld het enige is, waarmee je een ander werkelijk kunt bijstaan. Maar wat veel beter zou zijn is eenvoudig zelf de ander helpen, wanneer je daartoe de mogelijkheid vindt. Dan zou b.v. het treintje rond de H. Landstichting door vrijwilligers kunnen worden aangelegd zoi dat kollekte en bedelen om een dergelijk ding aan te leggen overbodig worden.

Eenvoudigste oplossing: indien er mensen zijn, die werkelijk menen dat een dergelijk ding er moet komen, laat hen dan zelf de baan aanleggen. Dan komt er heus wel iets, wat bruikbaar is en wordt het geen miljoenenkwestie. Wanneer je vindt, dat er iets gedaan moet worden voor arme verlaten kinderen in andere landen, neem er zelf een paar in huis. Hebben de negers meer dokters nodig? Dat weten de medici zeker het beste. Laat dan een paar specialisten - die kunnen het heus wel doen - eens voor een paar jaren daar gaan werken en leid ondertussen de mensen, die daarvoor geschikt blijken te zijn op in dit beroep. Geef die mensen desnoods een onderdak in uw land, laat hen aan uw instellingen

medicijnen studeren tot zij de westerse geneeskunde goed beheersen, maar probeer hen er dan niet vanaf te brengen, ook de kunde van hun eigen medicijnmannen te verwerven zo zij dit wensen. Kortom: breng die mensen geen beroepschauvinisme bij, maar leer ze eenvoudig werken.

Ik geloof, dat dit de sleutel is voor een betere oplossing in de toekomst. Nu is een renovering natuurlijk erg gemakkelijk voor te stellen, maar er zijn zoveel zaken, die een dergelijke vooruitgang tegenhouden.

De ellende is, dat een deel van de wereld alleen maar rood behang wil hebben, terwijl een ander deel meer voelt voor groen papier met dollartekens als ornament, terwijl er nog weer anderen zijn, die meer voelen voor b.v. een beige-wit behang met een fleur de lis.

Veel van de strijd, die op het ogenblik woedt is te danken aan de vraag, hoe men de wereld nu dient in te richten. Rood behang? Dollarbehang, vergane glorie?

Van rood worden de mensen zo bloeddorstig. Dollarbehang brengt de mensen er toe, alles van de muur te slopen omdat zij verkeerdelijk menen dat je daarmee alles kunt doen en zelfs zonder werken daarvan kunt eten. En een fleur de lis brengt de mensen er alleen maar toe, een verleden te willen beleven dat nooit werkelijk heeft bestaan.

Neen. Witte muren zouden voldoende en beter zijn. De luxe die men in feite zoekt in deze wereld moet weg. En dan niet de luxe van de kleine man, maar een levenshouding.

Dus geen betuttelen van "kleine man, je rijdt in een auto, foei toch. Dat kost energie en vergt te veel van je inkomen". En zeker geen redenaties als: je hebt het zo goed, je kunt best met minder toe en bovendien meer voor je auto en het onderhoud daarvan betalen. Dit is een benadering, die je mogelijk van een leider die zelf wielrijder is kunt verwachten, maar die geen hout hakt.

Wat is werkelijke luxe? Onder meer een overtrokken zorg van de gemeenschap voor het individu. Je moet niet redeneren: man, je bent nu wel werkeloos maar dat is jouw schuld niet, dus wij geven je een inkomen dat aangepast is aan je verdiende loon van eerst.

Het zou voor de mensen en de gemeenschap beter zijn, wanneer men van een dergelijke luxe af zou willen zien en voortaan zou redeneren: Geen werk buiten eigen schuld? Goed. Wij betalen je drie maanden je oude loon uit, zodat je uit kunt kijken naar ander werk. Wanneer je daarin niet slaagt spijt het ons voor je, maar dan zak je terug naar een inkomen waardoor je nog net op het levensminimum kunt bestaan.

O, u bent directeur geweest en komt niet aan de slag? Jammer voor U. Maar kijk dan niet alleen uit naar een andere baan als directeur of een dergelijke hoge functie. Ga desnoods de straten vegen tot u wat beters kunt vinden, indien u meer dan dit levensminimum meent nodig te hebben.

Dat vindt u niet aanvaardbaar? Ga dan maar eens informeren bij een minister of kamerlid, of die misschien nog een kommissariaat te missen heeft of iets dergelijks of desnoods een ambtenaar nodig heeft.

Kortom: mensen die nog kunnen werken en geen werk hebben moet je eenvoudig terugbrengen tot een levensminimum. En op een soortgelijke wijze zou je ook moeten reageren op ideologien - en op religies, die in mijn ogen gemeenlijk ook een soort ideologien zijn.

Men zou geen godsdienstige of ideologische normen aan de mensen op moeten dringen, maar zou als gemeenschap een minimum aan normen en regels moeten stellen, zodat de gemeenschap daarmee nog net kan reageren.

Ik geloof n.l. dat door het alleen stellen van minimumnormen en zo weinig mogelijk wetten het leven voor alle mensen weer meer overzichtelijk zal worden, zodat zij beter weten, wat er van hen verwacht wordt en wat de prijs is voor een afwijken van deze regels en normen, wanneer die eenmaal gesteld zijn.

Door je strikt aan het gestelde te houden zou ook b.v. recht meer hanteerbaar worden. Geen "arme jongen, je hebt wel een moord begaan",

maar day was uit jalo zie, je was op dat ogenblik niet toerekeningsvatbaar. De kans is te groot, dat men dan gaat denken: indien ik dit nog eens wil doen, is er niets aan de hand, zolang ik ermaar voor zorg, niet toerekeningsvatbaar te zijn.

Ik kan uw zachte benadering wel begrijpen en heb ook wel begrip voor al die sociaaldenkende mensen, die hiervoor opkomen. Maar wanneer je een werkelijk leefbare wereld wilt bouwen, moet je niet te veel regelen, maar wanneer het om werkelijk onaanvaardbare gebeurtenissen gaat dan ook keihard een lijn trekken.

Kortom, er moet een duidelijke lijn getrokken worden. Indien iemand besluit, dat op moord de doodstraf moet staan, dan ben ik niet voor die doodstraf, Maar ik zeg wel: dan ook een ieder die deze misdaad begaat en niet de een niet en de ander wel. Kiest u voor een strafmaat van 10 jaren gevangenisstraf voor een dergelijke misdaad, best. Dat moet u weten. Maar dan ook steeds weer deze zelfde straf en niet de een ook maar een dag meer of een dag minder.

Kort en duidelijk: geen minimumstraf, geen maximum straf, maar vaste tarieven. Dan kan een ieder zonder meer weten wat het gedane hem zal kosten en kunnen geen advocaten of het geld, waarover men beschikt, ook maar enig verschil uitmaken.

De gehele renovatiegedachte die ik ontwikkel - en die sommigen onder U al ongeduldig op de stoelen doet draaien - hangt samen met de grote omwentelingen, die zich in deze dagen voltrekken. U heeft ongetwijfeld als gehoord, dat het Tito niet zo goed gaat en dat dit mogelijk gevolgen kan hebben.

Al zal er ook waarschijnlijk geen oorlog uit voortkomen, toch ziet het er uit naar een van twee zijden nu reeds intrigeren in dit land. Zowel vanuit het westen als vanuit het oostblok bevinden zich in dit land afgezanten, die aanhang proberen te winnen. Beide zijden hopen te bereiken dat na de dood van Tito en het voorbij zijn van de rouwperiode de eerstvolgende regering zich geheel tot hun blok zal bekeren.

Nogmaals, oorlog verwacht ik niet en spectaculair zal het ook wel niet worden, omdat het grootste deel van de strijd ondergronds gestreden wordt.

Zinvol lijken mij overigens deze pogingen ook al niet. Maar ja, aan beide zijden zijn mensen, die vooral naar macht willen grijpen. Men denkt alleen in termen van macht en bijna niemand probeert werkelijk na te denken over burgers en soldaten als werkelijke mensen.

In de tijden die komen zal men meer en meer aan de mensen als persoonlijkheden moeten denken indien men niet aan zijn streven naar macht ten gronde wil gaan.

Denk nu niet, dat macht alleen maar iets is waarnaar een vorst, een president of desnoods de directie van een international streeft. Trouwens, de leiders van internationals zijn mensen, die hun belangen en werkzaamheden steeds weer van land tot land moeten verschuiven om te voorkomen dat zij failliet gaan - wat ongetwijfeld hun lot zou zijn, wanneer zij te zeer op een plaats werkzaam zouden zijn.

Ik begrijp overigens niet, waarom zoveel mensen zo graag macht willen hebben. Die macht immers is alleen maar een grote last die men dragen moet. Mensen werken zich een leven lang kapot in de politiek, alleen maar om mee te kunnen doen, wanneer er weer presidentsverkiezingen komen - zoals nu in de Usa.

En dan moet je eens naar die koppen kijken. Toen Carter begon was hij echt een frisse, glimlachende pinda. Op het ogenblik ziet hij er meer uit als een pinda die vijf jaren in een stoffige kast heeft gelegen en toen een kunstgebit heeft gekregen.

Kijk alleen naar het uiterlijk. Kijk eens naar het uiterlijk van uw op zich toch heus wel aangenaam aandoende president - minister. In het begin glimlachte hij achteloos.

Hij was nog een frisse jonge kraacht, deze trekker van het CDA. Nu zie je hem soms zitten en moet je op grond van zijn uiterlijk wel afvragen "wat zou die vanagt gedaan hebben?" Let maar eens op bij het praatje met de eerste minister op t.v. De man zit er onder de verf wat bleekjes en verkreukeld bij.

Het oorzaak is de macht die de man heeft. Een macht waaraan hij zich ondanks alles vastklampt, zoals ook vele anderen doen. Op grond van het uiterlijk alleen kun je wel stellen, dat het machthebbers niet zo buitengewoon goed pleegt te gaan.

Neem Wim Kok als voorbeeld. In het begin kwam hij bij een ieder over als een beschaafde, idealistische strijder die zijn mensen voorging. Maar kijk nu eens, wanneer u hem weer bezig ziet. Hij heeft de ietwat gekunstelde grijns van iemand die vanachteren steeds verder naar de achtergrond wordt geduwd en toch niet toe durft geven, dat hij niet meer voorop loopt.

Ik gaf u enkele voorbeelden van veranderingen bij mensen, die macht ambieren. Maar over de gehele wereld zou ik u dergelijke voorbeelden kunnen geven, edergelijke afbrokkelende gezichten kunnen laten zien.

Macht is zinloos. Macht is dwaasheid. Het feit op zich dat mensen zich aan die macht vastklampen is reeds een bewijs, dat zij ergens toch niet geheel normaal zijn. Zij schijnen een soort afwijking te hebben.

Of er dan geen geschikte machthebbers bestaan? Vele zelf. Ik ken heel geschikte generaals ook. Maar wanneer generaals over mensen spreken hebben zij het niet meer over mensen, maar over "eenheden". Soms lijkt het er op, of zij hun soldaten met de een of andere injectiespuit uit een kulture menen op te kunnen zuigen om dezen vervolgens naar believen over het slagveld te verspreiden tot zij hun gelijk en hun meerwaardigheid en gezag weer eens geheel bewezen hebben.

En politici spreken over miljoenen, ja, over vijf of zes milliard of het niets is. Zij laten zo een getal nog gemakkelijker uit hun mond vallen dan zij een wind laten. Maar weten zij wel, wat het is?

In feite weten zij dat niet echt meer. Zij hebben afstand genomen van de werkelijkheid. Zij kunnen eenvoudig niet meer beseffen, wat een procent extra belasting of 3 cent meer op een brood betekent voor iemand die veel kinderen heeft en tegen het minimuminkomen aanzit. Zij kunnen dit kennelijk niet meer begrijpen. Zij kunnen eenvoudig niet met centen rekenen. Daarom zijn er ook zo weinig centen meer in de schatkist. Deze mensen kunnen alleen nog maar goochelen met wenselijkheden en miljoenen of zelfs milliarden.

Dergelijke mensen wijken steeds verder af van de wezenlijke waarden die een gewoon mens kent in zijn leven. Hierdoor ontstaan ook vaak hun belangrijkste problemen. Want zij willen de feiten aanpassen aan hun wil zonder te beseffen, dat zij in feite meer en meer door de feiten beheerst worden. Feiten, die niet voor woorden of dreigingen opzij plegen te gaan.

Deze mensen werken perfect, zolang zij in hun eigen kleine kring aan het werk zijn. Dan weten zij wel, welke beslissingen er genomen moeten worden en wat wenselijk is. Maar ja, dan is er die beroerde achterban.

Het gevolg is, dat zij meer en meer met twee tongen gaan spreken en enerzijds hun geliefde theorien niet af willen vallen, maar aan de andere kant alles zo proberen te formuleren, dat de achterban hun bedoelingen niet of pas veel te laat beseft.

Voor deze mensen is dit werkelijk een heel groot probleem aan het worden. Er is over de gehele wereld een steeds grotere scheiding ontstaan tussen de machthebbers en degenen die zich - gelukkig voor hun leiders - nog steeds machteloos en onbekwaam achten.

Wanneer nu eens alle niet in de praktijk passende theorien en stelsels eens terzijde geschoven zouden kunnen worden, zou de zaak beter gaan

lopen.

Zeker, dan zou men met blanco behang zitten, zouden alle theoretici weer aan het werk moeten om een kleur te vinden enz.

Dan zou men opnieuw moeten beginnen, de welvaart in de wereld te verdelen. Dan zou men allerhande problemen opnieuw moeten gaan bezien, dan zou men vele oude plannen terzijde moeten stellen, ook al betekent dat voor sommige mensen een verlies van prestige.

Dan zou men nuchter moeten redeneren, ook wanneer het gaat over zaken als bevolkingsaanwas en dergelijke dingen. Maar ongeacht de nadelen is er een groot voordeel. Men zou weer aan de mens moeten denken als een wezen, een eenling, een echte mens en de mens niet meer kunnen beschouwen als een statistische factor, die naar willekeur te beïnvloeden is.

Zoals men dan niet meer kan blijven denken in termen als rondabel zijn, exploitabel zijn. Dan geldt allereerst de vraag, wat is, wil en is vereist voor het in redelijk geluk in standhouden van een mens.

Wanneer een ieder zijn medemensen niet meer allereerst wil zien als werkgever, arbeider, machthebber, kiezer enz. maar in een ieder allereerst een mens erkent, een wezen juist zoals hijzelf, kom je verder.

Wanneer er geen grenzen meer zijn en geen voorkeuren meer voor ons geloof, ideaal, macht, welvaart, zelfs indien dit ten koste van anderen gaat, kan de wereld groeien naar een gemeenschappelijke opbouw. En dat wordt tijd. Want de mogelijkheid dit te bereiken is niet meer zo groot wanneer je het blijft uitstellen.

Wij zitten op het ogenblik trouwens al aardig in de renovatieperiode. Men heeft het nog niet zo in de gaten, ook al beseft men zo langzamerhand wel dat het behang er met vellen bijhangt, dat de plafonds bladderen en dat zelfs de vloeren rot zijn. Alleen zijn er de laatste tijd nogal wat oude idealen in de uitverkoop.

Maar wanneer de zaak zo slechts er voor staat moet je wel af gaan breken. Dat kan niet anders meer. De illusie, de grootheid van eens, de grandeur, het gevoel dat het niet op kan van eens moet je zo snel mogelijk kwijt. En wel zo direct mogelijk en met alle middelen, die maar bruikbaar zijn.

Dat zal pijnlijk aankomen bij velen, dat besef ik wel. Maar alleen wanneer de mensen hun oude en overdreven denkbeelden kwijt raken is het eindelijk mogelijk te zien, waar de fouten schuilen. En dan kun je waar dit nog mogelijk is misschien hier en daar een fout herstellen, maar een groot deel van het oude zal men eenvoudig terzijde moeten stellen om opnieuw, en nu zonder de ingebouwde fouten, te herbeginnen.

Dan behoeft je ook eindelijk niet meer naar een zondebok te zoeken. Er zijn mensen die, wanneer hun huis ineenvalt door de termieten, prompt beweren dat niet hun nalatigheid, maar de burens de schuld hebben. Want het zijn vast die burens die de houtvreter hebben binnen gebracht.

Heel wat mensen denken zichzelf te kunnen rechtvaardigen door de schuld voor hun eigen fouten op anderen te schuiven en ondertussen zo goed of zo kwaad als het gaat voort te gaan op een eenmaal gekozen weg.

Wanneer je er vlug bij bent, kun je b.v. ter lieten nog wel bestrijden. Maar wanneer de zaak te zeer vervallen is, blijkt de enige oplossing gewoonweg alles slopen, verbranden en opnieuw beginnen, zo mogelijk met deugdelijker materialen.

Et de 90-er jaren heeft de wereld de tijd, om oud zeer op te ruimen en nieuwe wegen in te slaan. In die tussen-tijd bestaat zeker nog wel enig gevaar voor het uitbreken van een oorlog. De werkelijkheid, de doodgewone en voorzienbare werkelijkheid zegt u reeds, dat de mensheid, indien zij door blijft gaan met een leven, strijden en consumeren zoals zij nu doet, ingedeeld in blokken met alle franje die daarmee verbonden

pleegt te zijn, niet lang meer kan voortbestaan.

Men voelt dit ergens wel aan. Overal zien wij meer en meer verzet optreden, dat in de meeste gevallen niets meer heeft te maken met de z.g. oorzaak daarvan, maar met een sterk toenemen van onlustgevoelens bij alle mensen.

Dan kun je in de derde wereld zeggen dat het de schuld is van het rijke westen, surinamers kunnen zeggen dat de schuld ligt bij de nederlanders, die vroeger hun voorouders als slaven hebben weggevoerd. Wa het verleden betreft hebben zij dan mogelijk gelijk. Maar wat heeft dit met het heden te maken?

Je kunt anderen gemakkelijk de schuld geven. Neem maar een ministerie of een minister. CRM krijgt b.v. de schuld van vele dingen, omdat het kennelijk geen zin heeft mee te dansen in het wensenprogramma van het nederlands danstheater e.d.

O het klinkt alles nogal redelijk, het is onder de huidige omstandigheden best te begrijpen. Maar toch is ook in het geciteerde geval de reden in wezen een heel andere: men krijgt van het publiek niet de aandacht die mens wenst, men brengt voor de prestaties die men geeft geen voldoende vergoeding.

Zoals vele mensen tegen de maatschappij mopperen en niet beseffen dat hun werkelijke onlust voortkomt uit het feit, dat men niet meer in staat is te leven zoals men wil, dat men geen vrijheid van bewegen meer voelt te hebben, dat men eenvoudigweg geen mogelijkheid meer ziet om zichzelf waar te maken volgens de normen van de huidige maatschappij.

Een onbehagen, dat steeds meer rond zich grijpt en dat voert tot vormen van verzet, die op zich zinloos en redeloos zijn. Zo breekt deze neiging tot protesteren heel wat instellingen en op zich goede en mooie plannen de nek.

Dit onbehagen voert zo dadelijk weer eens tot een grotere strijd in Spanje. Geweld komt er uit voort ook in Portugal. Dit gevoel van onmacht, van niet kunnen, niets meer bereiken zal de aanleiding worden tot de meest krankzinnige situaties in b.v. Engeland, maar ook in Italië en ook uw eigen land zal niet gespaard blijven voor zeer onredelijke en onedelmatige acties en protesten.

Reeds nu is dit onbehagen mede aansprakelijk voor allerhande vreemde gebeurtenissen in Turkije en laat ons dan maar niet spreken over Zuid Amerika, want u bent geneigd, dergelijke zaken daar als normaal te beschouwen.

Realiseer u deze verbrediging van onbehagen. De mentaliteit is de werkelijke oorzaak, de reden is slechts bijkomstig. Wanneer de mentaliteit van de mensen veranderen moet, kan dat alleen bevorderd worden door eenvoudig alle redenen voor dit onbehagen zo veel mogelijk weg te nemen en gelijktijdig de mens onverhuld met de feiten te konfronteren.

Maak het de mens zoveel mogelijk duidelijk dat hij in steeds mindere mate op instanties, geld, vrienden, bevriende bronnen van macht zelf zal kunnen rekenen. Maak de mens duidelijk, dat hij als het er opaan komt alleen op zichzelf zal kunnen rekenen en mogelijk soms ook nog op enkele burens.

O ja, er is uitverkoop wegens renovatie. Maar het enige, wat ruimschots en goedkoop wordt aangeboden is menselijkheid en medemenselijkheid die dan ook nogal beschadigd plegen te zijn. Het is, of men af wil van de menselijkheid tegenover medemensen, een medemenselijkheid waardoor men zijn evennaaste even belangrijk vindt voor eigen welzijn als zichzelf en eigen goederen.

Maar zonder menselijkheid en medemenselijkheid gaat deze wereld, deze maatschappij, aan zichzelf kapot. Maar ja, dat is volgens sommigen natuurlijk ook maar een sprookje voor de vaak. Kijk rond u. Overal dreigt men met geweld, proberen staten elkander te intimideren. Aan het einde van dit jaar en het begin van het volgende jaar zullen er zelfs aanleidingen

genoeg komen om met oorlogstrommen te roffelen.

tot 1984 gaat het in de zelfde trent door. De werkelijkheid, die zich achter al dit dreigen met geweld en wapengebruik schuilt is een verschuiving van macht. Bestaande evenwichten worden steeds meer bedreigd.

Maar indien er nu eens een verschuiving in het denken en innerlijk evenwicht van de mensen zou komen, zouden de mensen eindelijk kunnen ontwaken uit hun lusteloosheid en pogingen, anderen voor alles te laten zorgen. Dan zouden de mensen zelf hieraan misschien heel veel kunnen doen.

Dan zullen de mensen misschien niet meer zeggen: het kan mij niets schelen, wat voor jou belangrijk is. Ik wil dit en dat. Dan zal men eerder zeggen: wat kunnen wij samen doen, opdat wij te samen beter en gelukkiger kunnen leven.

Ja. Aquarius. Ik weet het, er is al zoveel geleuterd over aquarius, ook door ons, dat u zo langzamerhand beter een aquarium aan kunt schaffen om alle gegevens in de te bewaren.

Maar de invloeden zijn in ieder geval zodanig, dat een verandering onvermijdelijk is. De renovatie is niet alleen maar een vernieuwing van menselijke instellingen. Het is een rijpingsproces in de mensheid zelf.

Veel bemerk je daarvan nog niet, dat geef ik onmiddellijk toe. Maar het vindt plaats. Steeds meer moet de mens rijp worden. Hij moet de werkelijke levenswaarden gaan beseffen.

In vele gevallen betekent dit, dat hij zal moeten leren begrijpen dat het belangrijker is, twee woorden te wisselen met een buurman, die mogelijk was in de put zit, dan een uur te kijken naar de olympische spelen op de kleuren t.v. - die bij schaatsen waarschijnlijk niet veel verschil toont met zwart-wit beeld.

Lieve mensen, dit proces is begonnen. Nu nog denkt een ieder " ik wil veel macht, want wdaarmede kan ik het goede doen". Maar door de macht wordt het goede vermoord. Maar door het goede te doen, zonder macht op te eisen om ook anderen daartoe te dwingen kan een mens in deze dagen al veel bereiken. Want wat is de goddelijke werkelijkheid?

Harmonie. Deze harmonie is niet gebaseerd op overheersing, maar op versmelting. De goddelijke harmonie gaat niet uit van recht, onrecht en genade als afzonderlijke waarden. Zij is een eenheid zonder meer. Er is geen genade nodig en het recht vloeit voort uit de eigenschappen van het geheel dat bestaat en zonder welke dit geheel niet zou kunnen bestaan.

Zo is het met de mensheid ook gesteld. Zij moet eenheid vinden. In het begin zal men nog wel per werelddeel gegroepeerd blijven. Mensen vormen nu eenmaal graag groepen.

Maar wanneer de mensen gaan doorzien dat je niet te maken hebt met groepen, anonymiteiten als kerken, instellingen, programma's en katechismussen, maar alleen met de medemens en de lichtende god die ook in die mens woont, kan de wereld rijp worden geacht.

Dan kans de mensheid zichzelf vernieuwen. Dan kan de renovatie van deze wereld voltooid worden en blijft er een leefbare planeet over waarop plaats is voor alle mensen.

Hoe je dit moet doen? Een ieder zal het op zijn eigen wijze moeten helpen verwezenlijken. Het enige wat ik U kan raden in dit verband is: Neem geen enkele beslissing omdat dit voordeliger lijkt, zeker wanneer u vreest dat anderen van uw beslissing het slachtoffer zullen worden.

Acht uzelf nooit de meerdere van een ander, maar probeer wel de verschillen tussen u en die ander te begrijpen. Dan zult u met die ander een mate van eenheid en harmonie waar kunnen maken.

Zoek niet naar uitingen, die zo zonder meer u bevredigen. Zoek naar datgene, waarin vrede en geluk naar voren komen en vraag u dan niet af,

of u voor uw werk al dan niet voldoende betaald wordt. Doe gewoon uw werk zoals u zelf voelt dit te kunnen doen, zoals u aanvoelt, dat het voor u en voor de mensen goed is.

Indien u dit doet bouwt u mee aan een nieuwe wereld. En denk nu niet, dat deze boodschap alleen hier wordt gegeven. Mijn terminologie is mogelijk niet de meest passende voor dit onderwerp, dat erken ik. Maar vele anderen zullen in deze periode dergelijke onderwerpen in rond 3000 kringen op aarde tenminste aan de orde stellen.

Daarna, waarschijnlijk binnen enkele maanden, zullen soortgelijke oproepen ook verspreid worden middels o.m. radio, t.v., de kansel, de krant tot de boulevardpers. Want deze boodschap moet bekend worden overal waar mensen te bereiken zijn. De wereld is inderdaad aan een vernieuwing toe.

Wanneer deze vernieuwing door mensen wordt tegen gehouden dan blijft hen alleen de volgende keuze: de illusies in stand houden en daarmee zichzelf tengronde richten danwel alle illusie verliezen en toch uiteindelijk leren leven in de werkelijkheid, als gelijke van alle anderen om een wereld op te bouwen die voor de mens zowel als voor de geest betere mogelijkheden zal bieden.

Een groter geluk, een groter besef, grotere ervaringsmogelijkheid komt dan tot stand. En indien u hierop commentaar hebt, kun u dit nu geven.

Dan ga ik zo maar op bepaalde reacties in. Het klinkt natuurlijk goed, maar als zij aan je salaris en aan je rechten gaan sleutelen kun je dat toch niet zonder meer nemen, nietwaar. Per slot van rekening tellen de feiten minder dan onze behoeften. Dus als ons bedrijf, juist het onze, er over denkt zijn poorten voorgoed te sluiten mannen, dan gaan wij over tot actie, sterke actie, harde actie, doorslaande actie.

Maak u geen zorg. Een paar moeilijke jaren en alles ziet er weer anders en hoopgevender uit. En staken om je werk te behouden? Het is in ieder geval goed om alvast te wennen. Want degenen die staken doen in feite het zelfde wat zij zo dadelijk wanneer zij werkeloos worden, zullen moeten doen: zich druk maken zonder dat iemand er voordeel van heeft.

Indien een bedrijf gaat sluiten, zou men niet moeten staken en eisen moeten stellen, maar zich gezamenlijk moeten afvragen, of de arbeiders zelf mogelijk een uitweg kunnen vinden, die voor het bedrijf - dat winst moet opleveren - niet mogelijk is. Wanneer de mensen zouden gaan overwegen, wat zij te samen kunnen doen en bereiken zonder eerst eisen aan anderen te stellen, zou men veel verder komen.

U hebt gelijk. Hetgeen ik zeg klinkt aanvaardbaar, maar is onpraktisch.. Maar dan wel omdat u leeft en denkt in een gemeenschap, die in wezen zich geheel baseert op materialisme - dat overigens door geestelijke en idealistische rationalisaties er toe wordt gebracht te klinken als hoger en edeler dan het in feite is.

Vanuit uw standpunt hebt u gelijk, wanneer u dit alles onpractisch noemt. Maar wanneer u vanuit een menselijk en geestelijk standpunt kijkt naar de wereld van vandaag zult u met mij eens zijn, dat het zo niet verder kan. En ik meen, dat het door mij gestelde uiteindelijk de enig mogelijke oplossing zal blijken te zijn, die langere tijd stand kan houden.

En U daar: ontwikkelingshulp stil zetten helpt ook niet. U hebt gelijk. Maar gezien de resultaten is wel duidelijk, dat men die ontwikkelingshulp nu eindelijk eens op een andere wijze aan zal moeten pakken. Dus niet: wij geven zoveel miljoenen en zoeken jullie nu maar een aardig project daarvoor uit. Wel: mensen hebben jullie niet te eten? Dankrijg je van ons iets, maar wel mondjes maat en alleen, wanneer wijzelf dit kunnen verdelen.

Darnaast zullen wij er voor zorgen dat er ook nieuwe ploegen en zaaigoed komt en eveneens zelf verdelen. Dan kunnen jullie tenminste weer aan de slag om een volgende oogst binnen te halen.

U ziet het, u stelt die vragen wel niet, maar ik beantwoord de volgens mij belangrijkste toch wel.

x De verschuiving van macht die ehh...

- Een verschuiving van macht betekent in wezen het behouden van de macht, zij het in handen van anderen. Het bestaan van macht op zichzelf betekent een roes, waardoor onwerkelijkheid wordt geprefereerd boven de feiten en theorieën worden verheven tot boven de mens. Wat wil zeggen, dat een verschuiving van macht geen oplossing kan zijn, tenzij die verschuiving gelijktijdig een vermindering van macht inhoudt door het steeds meer afsplinteren van de machtsmogelijkheden van de machthebbers.

x Wanneer de mensen zich steeds minder van de machthebbers aantrekken zullen dezen daardoor de handen eerder vrijkrijgen om hun ongewenste praktijken voort te zetten. Betekent dit geen groot risico?

- Dat risico zit er vooral in de aanloop periode wel degelijk in. Een voorbeeld: u verzet zich waarschijnlijk tegen de mogelijkheid, dat iemand een hoge politieke functie bekleedt en bovendien nog voorzitterschappen en kommissariaten op zich neemt, waarvan een groot deel extra macht of inkomen betekent.

Ik zeg echter: laat ze. Hoe meer lasten een mens op zich neemt, hoe sneller hij daaronder bezwijkt. En zijn erfgenamen zullen die macht dan vanzelf wel versplinteren of het wezen daarvan zelfs ten gronde richten.

Er komen dan steeds meer mensen met wat macht. De macht op zich valt in kleinere eenheden uiteen, maar neemt in zijn geheel voorlopig niet af. Wel houdt het in, dat de splinters van de oorspronkelijke macht geneigd zijn zich tegen elkander te richten en zo de betekenis van de macht steeds verder doen afnemen.

De strijd om de macht tussen velen die allen enige macht bezitten betekent in wezen een grotere vrijheid van denken en handelen voor degenen die anders door een autonome al-beheersende macht geheel gedomineerd zouden worden.

Dit is nu ook al gaande, maar wat het werkelijk betekent zult u binnen 10 jaren o.m. in Rusland kunnen zien, waar een schijnbare eenheid van alle macht door onderlinge strijd reeds nu meer en meer ontwaard wordt.

Tekenen hiervan kunt u ook nu reeds konstateren wanneer u bedreven bent in het lezen tussen de regels. Kortom, dit is geen theorie. Wij hebben hier met feiten te maken, ook al worden die nog niet duidelijk voor een ieder kenbaar.

Wat ik u zeg omvat mede het begin van een mogelijke oplossing van vele problemen van de mensheid. Alleen heb ik er bij gezegd, dat men daarmee sneller voort zou moeten gaan, omdat de mensheid nog rond 10 jaren aardetijd maximaal ter beschikking heeft om dit te bereiken.

Na die tien jaren zal de mensheid gemeenschappelijk aan een opbouw moeten beginnen indien zij niet ten onder wil gaan. Dan zal een ieder bewust over een eigen kleine hoeveelheid macht beschikken en daardoor zoveel respect krijgen voor de macht, die in anderen gelegen is, dat hij zijn eigen macht niet zo snel meer zal misbruiken. En daar gaat het om.

Een vriend van mij heeft eens gezegd: waarom zou men de mensen toch het recht ontzeggen zich indien zij dit wensen te wapenen? Geef een ieder het recht, een pistool te dragen en het zo nodig te gebruiken. Dan zullen er in het begin veel doden vallen. Maar je moet eens zien hoe beleefd de mensen die overblijven dan voortaan tegen elkander zijn.

Jammer voor degenen die vallen? Die zitten dan bij ons en kunnen zich oefenen in menselijkheid of, indien zij wat lager terecht komen,

alvast voorbereiden op een doelmatiger wapengebruik.

Waarmede ik maar wil zeggen, dat elk probleem zijn eigen oplossing met zich brengt, wanneer je het zich maar natuurlijk laat ontwikkelen. Overigens vloeit de weerzin, burgers toe te staan wapens te dragen, niet voornamelijk voort uit afkeer tegen alles wat die burgers elkaar dan aan zouden kunnen doen maar uit vrees voor een gewapende macht van de burgers, die in staat zou kunnen zijn de bestaande machtsverhoudingen naar believen te veranderen.

Zo, dat was het vrienden. Mogelijk hebt u er een punthoofd van gekregen. Maar wanneer u goed de krant pleegt te lezen, zelfs tussen de regels door, dan maakt het niet veel verschil, want dan stoot u toch elke keer weer van ellende tegen het plafond.

Dan immers wordt u reeds langere tijd gekonfronteerd met toenemend op waanzin gelijkende zaken. In Iraan b.v. zit een man, die in feite zeer fanatiek is, maar als minister-president probeert zijn geloof uit te dragen. Hij beseft dat hij dit alleen kan bereiken, wanneer anderen hem ook respecteren. Daarom probeert hij voortdurend, de macht van andere minder verziende fanatiekelingen te ondermijnen - mensen die een theocratie willen stichten op een wijze, die politiek niet aanvaardbaar zal zijn en dus moeilijkheden en afkeer zal veroorzaken.

Hij is reeds enkele malen bijna buiten spel gezet door zijn tegenstrevers, maar wist altijd weer er bovenop te komen. Wat dan voert tot vreemde situaties als een officiële verklaring, dat de gegijzelden al binnen 48 uren vrij zouden kunnen komen, maar dat men niet van plan is hen te laten gaan

Wanneer u dan meerdere soortgelijke strijdige verklaringen elders leest moet u toch wel begrijpen hoe verward de wereld op het ogenblik is, hoe weinig redelijkheid er uiteindelijk in vele beslissingen schuilt. En dan zult u het met mij eens zijn, dat er vaart moet komen in de renovatie waarover ik heb getracht in zo begrijpelijke mogelijke termen iets te zeggen.

Ik dank U voor uw aandacht. (geredigeerd en enigszins bekort)

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

In dit tweede deel zoals gebruikelijk enige esoterie. Ik ben er van overtuigd dat de gangbare esoterie ook wel enige renovatie kan gebruiken en kan dan ook volgens mij hierbij best eens uitgaan van hetgeen mijn voorganger u heeft verteld over de mens en over de wereld.

De mens is een wezen, dat in zichzelf een beeld van zichzelf bevaart dat hij nooit aan een ander durft te laten zien, een beeld, dat ook sterk afwijkt van de feiten en de waarheid, maar waarop hij zich toch voortdurend beroept om zich te rechtvaardigen wanneer hij tegenover anderen handelt. in strijd met het beeld, dat hij van zich heeft en van zich - in gewijzigde vorm - aan anderen voor pleegt te houden.

Wie werkelijk aan esoterie wil gaan doen, moet de brandkast, waarin dit ik-beeld besloten ligt juist proberen te openen om er achter te komen, wat men werkelijk is, en wat de kern is, die zich achter deze geheimste innerlijke ikvoorstelling pleegt te verbergen.

Voor een ieder zal dit een wat anders verlopend proces zijn en een ieder zal ook wel enigszins andere resultaten boeken. Toch zou je het mogelijk als volgt kunnen zeggen:

Wanneer ik doordring tot dicht bij de kern van mijn eigen wezen, ben ik de meest eenzame persoonlijkheid, die u zich maar voor kunt stellen.

Elk beeld buite mij heeft zijn betekenis verloren, in mijzelf ben ik opgesloten met de angsten en de dromen, die ik in mijzelf draag.

Dan dring ik door tot de kern van mijn wezen. Ik vindt er een vonkje licht, maar ik vindt er ook meer: Ik ben opeens niet meer alleen.

Elke gedachte die ik heb ruist door een onbestemde, onbepaalde wereld heen. Elke zucht krijgt een antwoord, elke vraag wordt beantwoord. En altijd weer, wanneer ik zelf niet voldoende kracht bezit, krijg ik die. Ben ik sterk, dan blijkt, dat een ander mijn krachten van node heeft.

In de kern van je wezen is het eigenlijk fantastisch. Toch is het erg moeilijk, om door te dringen tot hetgeen je werkelijk bent. Ik weet wel, dat er nogal wat mensen zijn die beweren "ik ken mijzelf".

Ik vraag mij in dergelijke gevallen alleen maar af, of zij zichzelf wel werkelijk goed kennen. Want onze ervaring is dat je als geest wanneer dergelijke mensen overgaan en voor het eerst zichzelf zien en beseffen, hen als eerste zorg aan henzelve moet voorstellen. En het kost vaak heel wat moeite aan te tonen, dat zij dit nu toch heus en geheel zelf zijn.

Ik heb ook dergelijke problemen doorgemaakt in mijn tijd. Ook ik heb die identiteitscrisis gehad. En zo verwonderlijk is dat niet. Want als mens en soms zelfs nog als geest weet je eigenlijk niet, wat je nu bent en wat je zeker niet bent.

Met alle zoeken naar binnentoe en alle esoterie gaat het er volgens mij toch vooral om, er achter te komen wie en wat je werkelijk bent en wat je nu werkelijk wilt.

Naar buitentoe? Ach, de mens doet mij naar buitentoe heel vaak denken aan een ouderwetse kermisfacade, vol spiegeltjes, verguldsel en beeldhouwwerken. De vraag is eerder, wat er achter dit uiterlijke beeld verborgen is: Is het een carroussel, een mallemolen, of is het mogelijk geheel niets, alleen maar leegte?

Hoe minder je begrijpt wat er zich in je afspeelt hoe groter je neiging zal zijn, daar angst voor te koesteren. Ook dat natuurlijk. In vele gevallen proberen wij dan maar, voor onszelf de zaak te versieren. Wij maken van onze mallemolen een draaiende kosmos, onze stoomcarroussel wordt een scheppingsproces en de leegte in het ik wordt benoemd tot intensiteit van een goddelijke openbaring.

Juist van die pogingen, het ikbeeld op te sieren moeten wij af zien te komen. De buitenkant versieren is zo erg niet. Alleen al uit menselijke overwegingen zul je vaak een vals front in stand houden. En wanneer je dat zelf beseft, is dat nog geen ramp.

Naar binnen toe zou je echter vele denkbeelden en illusies eens wat beter onder de loep moeten nemen. Je zoudt je af moeten vragen, waarom je nog voortdurend bezig bent met bepaalde zaken, waarom je nog steeds bezig bent met mensen, die je al lang uit het oog verloren hebt, waarom je nog steeds blijft fantaseren over relaties die in feite niet eens bestaan of mogelijk zelfs nooit bestaan zouden kunnen hebben.

Waarom ben je, wanneer je naar binnen kijkt, altijd weer bezig met droombeelden? Waar ben je bang voor? Mogelijk om je droombeelden kwijt te raken. Want dan sta je opeens voor de naakte werkelijkheid en die is niet altijd zo fijn.

Zeker, wanneer je je innerlijk beziet is het niet alles even florissant. Maar wanneer je eindelijk zover komt, dat je die mogelijk niet zo mooie naakte werkelijkheid leert kennen, kun je misschien daaraan nog wel zoveel veranderen, dat zij zonder haar werkelijkheid te verliezen aanvaardbaar wordt en toch haar werkelijke betekenis niet verliest.

Misschien zeg ik het niet alles even scherp en duidelijk als ik zou willen. Ik heb voor ik hierheen ging een aantal goede adviezen gekregen over de wijze, waarop ik u het beste zou kunnen aanpakken.

De raad kwam van een kollega die sprak: Kijk, wanneer je de mensen iets duidelijk wilt maken moet je dat absoluut niet gevoelig zeggen. Wanneer je iets gevoelig zegt, krijgen zij tranen in hun ogen van ontroering en daarmee verdwijnt gelijktijdig alle besef uit hun heren.

Dat kon natuurlijk wel eens waar zijn. Dus vroeg ik, hoe ik het dan verder het beste zou inkleden. Hij gaf mij de raad, het vooral met een geintje te doen. En nu weet u meteen, met wie ik hierover heb gesproken.

Mijn vraag was daarop, hoe je nu een geintje kunt maken over de meest ernstige kwestie die er eigenlijk bestaat, het innerlijk van de mens. Hij heeft mij daarop een paar tips gegeven die ik overigens niet zal gebruiken. Een ervan heb ik ten dele verwerkt.

Want zijn raad was de mens duidelijk te maken dat hij, wanneer hij tot zijn innerlijk door probeert te dringen vaak allereerst in een grote leegte terecht komt. En hij vervolgde: Uit louter schrik begint zo iemand dan vaak innerlijk te roepen. En wanneer er een echo terug komt zegt hij onmiddellijk tot zich: God heeft tot mij gesproken, dus ik ben een uitverkorene....

Ik weet werkelijk niet, of dat altijd klopt. Zoveel verstand heb ik er nu ook weer niet van. En hoe kan ik dan een betoog opbouwen over het menselijk innerlijk dat gelijktijdig waar, wijs en bovendien nog humoristisch is? Ik zou het echt niet weten. Voor zoiets moet je een specialist zijn.

Wanneer ik zou proberen zo te spreken zou ik mij gevoelen als zure melk die doet, of zij room is. Het valt mij moeilijk te begrijpen hoe je ooit zoudt kunne lachen om de diepste innerlijke beleving van de mens. Ik geloof niet, dat dit mogelijk is.

Ik kan soms lachen om een mens, die even een beetje pijn heeft. Een van de meest humoristische scènes in mijn herinnering is Pa, die een schilderij ophangt en dan niet de juiste nagel raakt. Dat is een schouwspel dat zelfs moeder stil glimmend brengt tot een krampachtige zelfbeheersing omdat zij geen ruzie wil hebben.

Maar wanneer het gaat om een mens die werkelijk lijdt, echt lijdt, die innerlijk geen raad meer weet, dan kun je daarom niet lachen. Zeker niet wanneer je wat bewuster bent. Want dan zou je volgens mij het lijdens van de mens die je ontmoet in jezelf moeten gevoelen.

Lijden is niet iets, wat je zo maar aan kunt zien en waaraan je zo maar voorbij kunt gaan. Op het ogenblik dat je dat doet ben je voor mij geen werkelijk mens, dan werkt je innerlijk bewustzijn niet, dan ben je alleen maar een lege schil vol eigenwaan die voorbij wandelt en zegt: nu ja, het is erg voor die mens, maar mij gaat het niet aan.

Wanneer een mens verdriet heeft en het beroert je werkelijk, dan voel je je ook verdrietig, dan kun je daarom niet lachen.

Wanneer iemand werkelijk blij is, dan heb jij mogelijk geen enkele reden om zelf blij te zijn. Maar toch: het is net of er even in je een wolkje opzij schuift en een lichtbundel in je innerlijk doordringt. Even ben je werkelijk innerlijk blij, alleen maar omdat een ander blij is.

Volgens mij heeft dit te maken met de werkelijke kern van het ik. Wij kunnen nooit alleen zijn. Het schijnt voort te komen uit de verwantschap dieer bestaat tussen jou en het totale leven.

Je kunt natuurlijk niet alle leven overzien. Je beseft maar kleine stukjes er van. Maar wanneer je werkelijk lijdens ontmoet, je constateert het, kun je eenvoudig niet meer zeggen, dat dit alleen van een ander is. Wanneer er werkelijk vreugde is en je constateert die, ziet die, kun je dan ook gewoon zeggen, dat het je niet aangaat, omdat het iets is van een ander?

Ik geloof dat je daarbij betrokken wordt, of je wilt of niet zelfs.

Ik meen zelfs, dat dit erbij betrokken zijn ons de diepste waarheid en kern van ons eigen wezen voor een ogenblik kenbaar maakt.

O, esoterisch is een mooi onderwerp. Wanneer je daar mee begint is het einde er van weg: Mensen drentelen omhoog tot zij boven in de ivoren toren zitten en kijken dan steeds weer naar buiten in de hoop dat er beneden een ridder staat die roept "Polletje Piekhaar, laat je vlechten zakken."

Zeker, je kunt er mooie verhalen van maken. Er zijn mensen, die wel 25 poorten van inwijding doorgaan. Maar wanneer zij dan de laatste poort zijn door gegaan staan zij op het zelfde binnenplaatsje, waar vanfaan zij eens vertrokken, want zij hebben altijd maar in kringetjess gelopen.

Neem mij niet kwalijk hoor. Bij u kan het wel anders zijn. IU bent waarschijnlijk werkelijk een ingewijde. Maar Wanneer ik de werkelijke beleving zoek, zoek ik in mijzelf. Dan ga ik geen poort door en ik ga geen trap op. Alleen leeft alles wat elders is nu ook in mij en geeft antwoord op mijn wezen en ik op mijn beurt geef antwoord op al het andere.

Heeft dat nog iets te maken met zelfkennis? Misschien ja, misschien neen. Ik denk, dat de enige zelfkennis die je dan nog blijft een besef is van hetgeen je kunt zijn, de manier waarop jij kunt antwoorden op alles wat er bestaat. Ik denk, dat dit de enige waarheid is.

En wanneer je dat dan nog eens gaat vervlechten met de wereldbeeld... Laat mij niet van vlechten spreken. Want de meeste mensen vervlechten hun denkbeelden met elkaar. Zij strengelen alles zorgvuldig en wat blijft er van over, wanneer alles door de tijd gebakken wordt? Gal. Bitterheid.

Een bitterheid omdat wij niet kunnen reageren, omdat wij geen deel kunnen hebben aan de ander, omdat wij alleen maar de buitenkant zien en verder niets.

Want wij zijn allen in die zin hongerig. Wij willen deel hebben aan het leven, aan het andere. Wij willen lachen met degenen die lachen en zouden zelfs blij zijn, wanneer wij werkelijk konden huilen met degenen die oprecht en eerlijk huilen. Maar dat kun je dan niet.

Je denkbeelden staan je in de weg en toch ben je jaloers op een idder die wel schijnt te kunnen reageren op anderen en hun innerlijke processen.

Waarop wij alles doen wat wij kunnen, fair of niet, om vooral maar beter te schijnen dan die nader, meer te weten dan die ander of meer te kunnen dan die ander. En wanneer wij daarin niet tot ons genoegen slagen, beginnen wij onmiddellijk tegen de hele wereld aan te trappen.

Dat alleen maar, omdat wij er niet werkelijk deel aan kunnen hebben. Neen, ik meen werkelijk dat voor ons dat wonderlijke betrokken zijn bij alles wat er bestaat het meest belangrijke is wat er voor een mens of een geest maar kan bestaan.

En wanneer ik dan probeer de zaken nog verder na te gaan, dan wordt ik steeds weer gekonfronteerd met allerhande mooie woorden, met al die grote geheimen en openbaringen.

Lieve mensen, er is zoveel geopenbaard dat er ondertussen bij de bevoegde instanties is overgegaan tot een openbaar verbod. Maar wanneer wij het ons goed realiseren zijn die dingen toch eigenlijk niets?

Wanneer u een boek hebt en God heeft het geschreven - neem dat eens aan - en u leest daarin regelmatig, dan blijft de vraag nog steeds wat u er mee doet. In de meeste gevallen maakt men het alleen tot een versiering aan de eigen facade.

Stel, dat er in dat boek een bepaalde geest is, iets wat de totaliteit van het zijn betreft, dan behoef je het boek niet eens te lezen. Wanneer je tot de kern van je eigen wezen doordringt, dan

Voel je het in jezelf, dan weet je het beter, dan je het ooit uit dat boek zoudt kunnen leren.

Er zijn al een paar mensen die zeggen, dat Goed en kwaad niet werkelijk bestaan. Ik ben het met hen eens. Want het meeste wat de mensen tegenwoordig goed noemen lijkt mij zo goed nog niet en veel van hetgeen die zelfde mensen kwaad noemen is beter dan hetgeen zij goed plegen te noemen.

Maar ergens is er toch wel iets. Ergens in mijzelf is er een woord. Dat spreekt niet van goed en kwaad, maar eerder over al wat je eerlijk en innerlijk beseffende niet kunt zijn en wat je wel kunt zijn. Diep in jezelf is iets, wat beantwoordt aan datgene wat je in de totaliteit bent.

Wanneer je dat nu maar te pakken krijgt bezit je opeens de essentie van alle geheimpleringen in capsule-vorm. Misschien hebt u het volgende wel eens meegemaakt. Ik heb het tenminste in mijn tijd wel beleefd.

Wanneer je zo prettig met mensen zit te praten en het gesprek wordt wat diepzinnig krijg je opeens signalen van mensen, die behoren tot de een of andere esoterische geheime beweging. De een zegt u opeens, dat de rozen toch wel erg mooi zijn en hoopt dat u zult antwoorden " ja, op het kruis " en een ander zit zijn vingers te verrekken om u duidelijk het geheime teken te tonen dat aangeeft, dat ook hij een ingewijde van rang is. En zelf wist je niet eens, dat je iets zo diepzinnigs beweerd had.

Ik parodieer het wat, zeker. Maar geestelijke wetenschap is geen speciale wetenschap. De innerlijkste en geheimste wetenschappen zijn niets anders dan een heel zwakke golving uit die totaliteit, waar je zelf bij behoort.

Wanneer je het contact met je werkelijk ik hebt gevonden, heb je ook geen reden meer te luisteren naar autoriteiten, of dat nu de geest is, de paus of Brezjnev.

Een heerlijke naam overigens, die laatste. Ik stel mij altijd voor, dat deze man nog eens in gesprek komt met een chinese staatsman die Ha Tsji heet. Dat zou een mooie niesbui worden. Nu ja, sommige namen geven in klanken al iets weer van de prikkeling, die de dragers er van bij vele mensen opwekken. In het westen zouden de mensen meegaan naar een denk ik, maar in het oosten zou men ongetwijfeld gezondheid roepen. Want dat hebben zij van Uhlbrecht geleerd.

Waar het mij om ging is het feit, dat je alle geheimen van de gehele wereld op geestelijk gebied gewoonweg in jezelf draagt. Dat je die dan nog niet allemaal mooi in een boekje neer kunt schrijven is mogelijk triest voor u, maar noodzakelijk is dit niet.

Want u weet dan wel degelijk, waar u het over hebt, waarover het in feite gaat, wat de werkelijke samenhangen zijn. Dan kun je achter de uiterlijkheden zien. Alleen de mens die achter de façade van zijn eigen wezen probeert door te dringen tot de werkelijkheid leert ook langzaam maar zeker de antwoorden op de werkelijke zaken van belang en reageert niet meer op de facades, die overal ook in de naam van geestelijke geheimen en waarheden worden opgetrokken.

Hemel, ik ben natuurlijk niet humoristisch genoeg. Mijn vriend gaf mij de raad om, wanneer ik niet meer verder kon, eenvoudig te beginnen dingen te definiëren. Maar wat moet ik dan nu gaan definiëren? Iemand die esoterie in humor verpakt?

Volgens mij is dat iemand, die echt goud aanbied, verpakt in de verpakking van bubblegum. En iemand die een lach ziet als de beste methode is iemand die niet de waarheid zegt, maar de lach gebruikt als een methode om de onwaarheid aan de kaak te stellen. En mogelijk zal hij er zelfs in slagen de beperktheid aan te tonen van mensen die lachen omdat zij de waarheid niet kennen.

O, de adviezen die ik kreeg waren werkelijk prima, daar niet van. Maar ergens stukt het. Mogelijk wel omdat ik niet behoort tot degenen die zo scheid kunnen formuleren en reageren.

Toch reageer ik wel degelijk, alleen op een andere manier. Wanneer ik zie hoe u probeert met mij mee te denken, dan golft er iets uit mij naar voren, dan probeer ik juist antwoord te geven op dingen die ik niet heb gezegd, die u ook niet geheel hebt begrepen, maar waarover u toch wel denkt.

Gek eigenlijk. Ik ben ik, u bent u zelf en toch is er een soort eenheid ondanks alle verschillen. Ik denk soms wel eens, dat de werkelijkheid die in ons bestaat iets weg moet hebben met parelmoer, dat zichzelf is en toch glanzend van duizend kleuren in zich schijnt te dragen en van kleur schijnt te veranderen met de val van het licht.

Ik denk zo dat wij moeten leren, dat wij innerlijk ook op alle dingen kunnen antwoorden en niet alleen op bepaalde dingen. Want diep in je zelf weet je ingelijk alles wel. Nu ja, wanneer iemand je vraagt wat is God, dan kun je alleen maar zeggen: God is de grootste vrede, waarin een mens ooit gelukkig kan zijn. En heb je het enige antwoord gegeven, dat voor een mens juist is.

En komt er iemand bij je die vraagt wat de duivel is, dan weet je ook meer dan je kunt zeggen en geef je als antwoord: de duivel is de voorstelling die de mens zich maakt van zijn onvermogen om zijn innerlijke waarheid te aanvaarden.

Hee, nu ben ik toch op die toer gegaan. Mogelijk kan ik het beter dan ik dacht. Aan de andere kant ontstaat dit alleen omdat ik probeer antwoord te geven op vragen die ik bij u aflees.

Het is mij overigens zelfs overkomen, dat de mensen mij vroegen naar de ware weg. Ik merkte op, dat dat gemeenlijk de weg is die voorzien is van vele bordjes "verboden toegang." Want de ware weg is altijd de weg, waarbij je uiterlijkheden vermijden moet om door te kunnen dringen tot de kern van de zaak.

En indien er iets is, waar de meeste mensen bang voor zijn, zelfs zij die u de waarheid proberen te verkonden, dan is het wel de kern van de zaak.

Waarom? Wel, wanneer je doordringt tot de kern van de zaak valt hun hele facade in elkaar. En dat is voor hen lastig. Stel u voor dat u naar een bisschop gaat of naar een andere hoogwaardigheidbekleder en diens woorden zover kunt doorzien, dat u hem openlijk vraagt, hoeveel hij wel eerlijk meent van hetgeen hij u heeft gezegd.

Dat is erg lastig voor die mensen. Zij kunnen zich niet permitteren toe te geven, dat zij boos zijn over een dergelijke vraag, maar zij kunnen ook niet eerlijk reageren en toegeven, dat zij nooit geheel achter hun openbaar gesproken woorden staan.

Die uitdrukking is ook veelzeggend. Waarom staan de mensen toch steeds weer achter bepaalde zaken? Vermoedelijk omdat zij die zaken dan gemakkelijker als facade naar voren kunnen schuiven en hun werkelijke ik daarmee gemakkelijker kunnen vermommen.

Zolang je ergens alleen maar achter staat, gaat het om iets, wat je in werkelijkheid niet bent. De dingen die je bent zijn zaken, waar je niet achter hoeft te staan, waar je geen reclame voor hoeft te maken ook, omdat je die zaken zelf ook bent, niet anders kunt dan er deel van zijn.

Raar He? Daar zit u nu, grote mensen hunkerende naar geestelijke wijsheid en grotere geestelijke vermogens en gaven. Zo van "als ik eens magische macht zou hebben" of "wanneer ik nog eens beter de mensen kon genezen, dan..." enz.

Ja, ik weet het heus wel. En ik gun het u dat u slaagt. Maar wees nu eens eerlijk: is het werkelijk zo belangrijke?

Is het niet veel belangrijker, dat u innerlijk rustig bent, dat u kunt slapen zonder nachtmerries? O, u moogt kritiek op de wereld hebben zoveel U wilt. Maar is het niet belangrijker dan alles dat je gelukkig kunt zijn met de wereld, met je eigen bestaan, ondanks alles?

Ik heb een man gekend, die alleen door naar de mensen te kijken hen soms beter of gelukkiger wist te maken en het viel mij steeds weer op, dat hij in staat was aan te voelen wat voor kwaal of probleem een mede mens had, ook al had hij hem nog nooit te voren gezien.

Volgens mij is dit een uitvloeisel van de innerlijke eenheid met de dingen. Ik denk zo dat wanneer jij ziek was, hij zich ook ziek gevoelde en zichzelf beter maakte, zo ook jou genezende. Wanneer je een probleem had, dan voelde hij dit in zich ook en loste het op of maakte zich duidelijk dat het niet werkelijk belangrijk was. Maar jij ging dan opgelucht verder.

Die man was voor mij een groter esotericus dan alle filosofen bij elkaar. En toch was het maar een boerenkuffer wanneer je hem zo zag en hoorde. Ik denk, dat hij nooit in staat is geweest, uit te drukken, wat zich in hem afspeelde.

Wanneer ik probeer u iets te zeggen over de waarheid, die ik innerlijk toch wel degelijk beleef, kan ik het ook niet. Ik kan u zeggen dat het een vorm van leven is, waarin alles tot en met je spreekt.

Ik kan in mijzelf alles bereiken, ook mensen uit het verleden. Zij bestaan vandaag voor mij. Er zijn dingen van de toekomst, zaken waarover ik niet spreken kan - er zit een soort slot op - die nu reeds in mij bestaan. Wanneer ik daaraan denk, dan geven zij, die voor u nog niet bestaan, mij vandaag antwoord.

Misschien beseft u nu, dat het erg moeilijk is u duidelijk te maken wat u verkrijgt, wanneer u doordringt tot die kern van uw wezen. Wel weet ik, dat het erg lastig is om zover te komen. En voor je zover komt .. o mensenkinderen ...

Eerst denk je, dat je het wel even zult maken. Je hebt wel wat last van nachtmerries en complexen zo nu en dan, maar daar bijt je wel doorheen. En dan opeens schijn je te staan in een licht en geluidsdichte kamer. Er is niets, helemaal niets. Er gebeurt wel het een en ander, maar het beroert je niet meer, zegt je niets meer.

Uiteindelijk probeer je dan maar de wand te doorbreken. En je weet nog niet eens bewust, dat je naar de kern van je innerlijk toewilt.

Je zoudt het bijna opgeven en dan, ineens, alsof er ergens een schakelaar wordt omgedraaid, is alles vol leven. Dan is er licht, al is licht niet het juiste woord. Er is een deel zijn van iets, een verbonden zijn met alles tegelijk.

Ik geloof dat het enige antwoord dat je daarop dan kunt geven bestaat uit een dankbaarheid, dat je moogt bestaan. Niet tegen een persoon, niet een werkelijk bedanken, maar een emotie van aanvaarding en blijdschap, die ik met geen ander woord weet aan te duiden.

Mogelijk is dit de enige ware esoterie en is alle esoterische bestreving gebaseerd op een les, die je uit een aanvoelde innerlijke kern moet trekken.

Wanneer je de uiterlijkheden achter je laat en doordringt tot het diepste van je eigen wezen, zo voel ik het tenminste, bereik je je werkelijke bestemming. Dan ben je blij, dat je bestaat, dat je niet alleen bent, dat je zin en betekenis hebt.

En met deze bekentenissen moet ik sluiten. Goeden avond.

d.d. 15 februari 1980

(bekort en geredigeerd)